

ЮНАК

ГРУДЕНЬ
1965
DECEMBER

Ч. 12 (30) — РІК III
Ціна 50 центів

Зміст

Стор.

- 1 З гаври Старого Вовка
- 1 А. Малишко: Буду навчатись
- 1 Історичний календар
- 2 Сучасні визначні українці
- 3 Пізнаймо молодих поетів
- 5 Представляємо проломівців
- 5 Л. Микита: "Пролом" на весело
- 6 Л. Микита: Два приятелі
- 7 М. Сидір: Мій улюбленець
- 8 Д. Струк: Хомолюнга
- 11 О. Ільницький: Водно-літунсько-мандрівний табір
- 13 Пластунка-скульпторка
- 14 Привіт з таборів
- 16 Поради Подруги Даді
- 16 Гутірка Деді Юрка
- 17 Пластунам на вушко
- 18 Ю. Лось: Ракети, електрони і ми
- 19 Усмішки
- 20 Що читати
- 21 Наша хроніка
- 23 "Стежки культури"
- 24 Загадки-відгадки
- 25 Святий отче Николаю!..
- 26 Ручні роботи
- 27 Чи знаєш, що...
- 28 Від адміністрації.

При підготовці матеріалів до цього числа співпрацювали: юнаки й юначки — члени редакції пластового юнацького журналу "Пролом" з Клівленду, під проводом редактора "Пролому" пл. розв. Лариси Микити.
Ілюстратори: пл. розв. Г. Палка, ст. пл. І. Ковшевич, ст. пл. М. Головінська, ст. пл. Т. Геврик, ст. пл. Л. Волянська, С. Лада, Б. Певний.

На обкладинці: ПРИ БАТРИ... Світлина з цього річного табору "Стежки Культури", світлина Л. Онишкевич.

ЮНАК

Ч. 12 (30) — РІК III
ГРУДЕНЬ — DECEMBER
1965

"Юнак" — журнал пластового юнацтва. Видає Головна Пластова Булава. Уповноважений ГПБ для справ "Юнака" — пл. сен. Ю. Пясецький, ЛЧ. Редагус Колегія. Головний редактор — пл. сен. Л. С. Онишкевич, См. Технічне оформлення — ст. пл. М. Баб'юк, См, і пл. сен. Я. Елиів. Головний адміністратор — пл. сен. О. Тарнавський, ЛЧ, заступник адміністратора — пл. сен. С. Гела, Ч-ць. "Юнак" появляється щомісяця крім серпня.

Річна передплата: США і Канада — 5.00 дол., Австралія — 1.10.0, Австрія — 90 шіл., Аргентина — 250 пез, Бразилія — 200 кр., Велика Британія — 1.0.0, Німеччина — 10 н.м., Франція — 15 фр. Ціна одного числа у США і Канаді — 50 центів.

Редакція застерігає собі право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

Статті, дописи, розгадки тощо слід слати на адресу редакції:

Mr. L. S. ONYSHKEVYCH
180 Franklin Cor. Rd.
Nassau Garden Apts. L 19
Trenton, N. J., 08638, U. S. A.

У справах передплат і оголошень треба звертатися до адміністрації:

YUNAK MAGAZINE
2199 Bloor Street West
Toronto 9, Ontario, Canada

YUNAK — a Ukrainian monthly Magazine,
Published by PLAST — Ukrainian Youth Ass'n,
2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont., Canada.

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of Postage in cash.

З НАВЧА СТАРОГО

Дорогі Друзі і Подруги!

Оце передаємо Вам незвичайне число... Незвичайне воно тим, що більшість матеріалів у ньому — це творчість не старших пластунів чи сеньйорів, а таки самих же юнаків і юначок! Незвичайне воно ще й тим, що підготували його члени Уладу Пластового Юнацтва — юначки і юнаки з Клівленду, члени редакції гарного юнацького журналу «Пролом», про який ми вже не раз згадували на сторінках «Юнака».

На нашу думку, цей журнал так добре редагований і видаваний, що редакція «Юнака» звернулася до «Проломівців» з пропозицією, щоб вони допомогли нам у підготовці одного числа «Юнака», присвяченого юнацькій творчості.

Як вони із цього важкого діла вив'язались — судить самі: пам'ятайте, що це число підготували юначки і юнаки — такі самі, як Ви! Чи зуміли б і Ви (Ваш курінь, гурток, група тощо) підготувати таке число «Юнака»? А може Ви зробили б це ще краще?

Якщо чуєтеся на силах, то напишіть Редакції «Юнака»; ми Вам дамо змогу показати і Ваші юні сили й здібності.

А покищо ми всі складаємо наше повне признание редакції «Пролому» за їхню працю при підготовці цього числа «Юнака». Зокрема дякуємо редакторці «Пролому», пластуниці-розвідувачці Ларисі Микиті за її жертвну працю у цьому важливому ділі!

З технічних причин січневє число «Юнака», в якому, як звичайно, містимо Різдвяну тематику, вийде з деяким запізненням. З уваги на те бажая вже завчасу всім нашим Читачам і Читачкам ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИХ СВЯТ з нагоди надходячих свят Різдва Христового та Нового Року.

Ваш Старий Вовк

БУДУ НАВЧАТИСЬ

Буду навчатись мови золотої
У трави веснянки, у гори крутої,
В потічка веселого, що постане річкою,
В пагінця зеленого, що росте смерічкою,
Буду навчатись — мови блискавиці
В клетоті гарячим кованої криці.
В корневищі прутному ниви колоскової
В леготі шовковому пісні колискової,
Щоб людському щастю данок свій надбати
Щоб раділа з мене Україна-Мати;
Щоб не знався з кривдою, не хилився під скрутою
В гніві бився блискавками, а в любові — рутою.

А. Малишко

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

2. 12. 1938 р. Проголошено Карпатську Україну незалежною державою.
5. 12. 1917 р. Відкрито в Києві Українську Академію Мистецтв.
8. 12. 1868 р. Засновано у Львові товариство «Просвіта».
22. 12. 1932 р. Героїчна смерть членів УВО Біласа і Данилишина.
23. 12. 1873 р. Засновано у Львові Наукове Товариство ім. Шевченка.
24. 12. 1653 р. Перемога гетьмана Б. Хмельницького під Жванцем.

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

АННА ГАЛЯ ГОРБАЧ

За останніх шість років у Німеччині появилось п'ять книжок — праці однієї особи. Ці всі книжки, чи збірки — це переклади з української літератури німецькою мовою пера д-р Анни Галі Горбач.

Чому вона займається перекладами? Ось вона сама на це дає відповідь: «виростала в гімназійних і студентських роках на німецькій літературі, і ще тоді збудилося бажання стати посередником між українською та німецькою культурами, перекладаючи наші твори німецькою мовою. На цьому шляху довелося перебороти багато труднощів: незнання української лексики, засвоєння тонкощів німецької стилістики, а головне переборення упереджень у німецьких видавців...»

«СИНІЙ ЛИСТОПАД» чи «Дер Бляуе Новембер», появився 1959 р. Це є збірка 14 авторів української модерної прози (від Коцюбинського до Довженка). Німецька критика прийняла цю збірку дуже прихильно. Отож після цього вже слідує «Фата Моргана» М. Коцюбинського, що разом з іншими оповіданнями автора появилася 1962 р. у в-ві «Манессе», Швайцарія. Для молоді д-р Горбач переклала ще три книжки: оповідання про карпатських вовків «Цупке життя» Василя Кархута (1963 р.), природознавчі «Лісові казки» Оксани Іваненко (1963 р.) та історичне оповідання «За сестрою» А. Чайковського, яке вийшло вже цього року. Ці три переклади видало молодецьке видавництво «Колібри».

До друку готові вже «Українські дитячі оповідання», «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського та «Дикий мед» Л. Первомайського.

Анна Галія Горбач народилася на Буковині 1924 р. Студіювала на німецьких університетах в Геттінгені і Мюнхені славистику, романістику та східноєвропейську історію. Докторську дисертацію писала на тему: «Епічні стилістичні закономірності українських козацьких дум».

Тепер пані Горбач живе у Франкфурті, в Німеччині, де веде школу українознавства, є дружиною проф. унів. д-ра О. Горбача і матір'ю трьох дітей. Вона далі займається літературно-перекладницькою працею з великою любов'ю та посвятою, бо, як вона сама каже: «треба вперто працювати далі, щоб забезпечити нашій літературі те місце, яке їй у світі належить. Час уже, щоб лави перекладачів доповнились молодими силами, що вросли в чуже культурне довкілля по різних країнах поселення, і в яких буде бажання продовжувати розпочату роботу і здобувати для нашої літератури признання в культурних народів...»

Дорогі Друзі — читачі! Кожний чи кожна з Вас в іншій країні, кожний іншою мовою може пробувати робити також це приємне, цікаве і — велике діло.

Л-ка

Від Редакції: Радимо нашим читачам узяти на увагу ці переклади. Ці книжки можуть бути гарними подарунками для осіб, які читають німецькою мовою.

УСПІХ ЮРІЯ ФІЯЛИ

У числі 6-7 минулого року «Юнак» уже зазнайомив наших читачів із сучасним українським композитором, ЮРІЄМ ФІЯЛОЮ, який живе тепер у Монреалі в Канаді. Цього літа його ім'я було знову на сторінках канадської та іншої преси. Чому?

У Канаді вперше відбувався Міжнародний Фестиваль Піаністів. Для цього проголошено конкурс для канадських композиторів: треба було написати твір не довший, як на 12 хвилин, що мав мати точно визначене число інструментів. Юрій Фіяла написав композицію для фортепіану в супроводі оркестри, під назвою «Капріччіо». Жюрі з визначних музик світу півроку розглядало всі вислані твори — і вибрали найкращий твір — Юрія Фіяли.

За два тижні наш композитор мусів розписати всі партії: для соліста і для 52 інструментів оркестри. Після того, 62 учасники конкурсу піаністів із цілого світу виконували у своїй інтерпретації цей твір — «Капріччіо». Вся преса, радіо і телебачення широко коментували це велике досягнення нашого композитора.

пізнаймо

НОВИХ ПОЕТІВ

ДАНИЛО СТРУК

Курінь УСП-ів «Бурлаки» має члена — поета. Почав він друкувати свої вірші, ще коли йому було 18 років, в старшо-пластунському журналі «До Висот». Кілька років пізніше, він уже має за собою видану свою першу збірку віршів «ГАММА СІГМА» (в 1963 р.). Тепер він продовжує студії славістики до здобуття докторату, про що він сам нам цікаво розповідає. Данило Струк є членом НТШ.

Надзвичайно добрий професор літератури в гімназії вщепив у мені любов до красного письменства, а домашнє та пластове виховання змусили мене звернути увагу на українську літературу. Щойно тоді я побачив, як мало я знаю свою літературу, як слабо я володію своєю мовою в порівнянні з моїм знанням англійської мови та літератури. Це застидало мою національну свідомість. Я почав наполегливо читати твори українських письменників. Почав цікавитися українською пресою, літературною критикою, та згодом потрапив на літературний додаток до «Сучасної України» (тепер журнал «Сучасність»). Почав читати його регулярно й мучитися, — бо моя мова була дуже недоспіла, бракувало мені словника, важко було зрозуміти найелементарніші речі — такі, що в англійській мові я легко розумів. Внаслідок прийшло рішення: мушу вивчити українську мову. З читанням української літератури побільшився мій словник і з'явилась любов до тієї літератури та зацікавлення нею. Це довело до постанови йти студіювати україністику. На жаль, показалося, що такої ділянки студіювати на американських університетах не можливо, бо такої ділянки немає! Цю ділему розв'язав я тим, що поступив я славістику — студії слов'янських мов і літератур, а між ними й українська мова та література.

Спочатку рішення було дуже особистого характеру. Хотів я студіювати для власної приємності. Та вже на славістичних студіях на Гарвардському університеті я побачив, що про українську літературу дуже мало знають, нехтують нею, а українську мову часто зачислю-

ЮРІЙ КОЛОМИЄЦЬ

Цього літа появилася збірка віршів «ГРАНЧАСТЕ СОНЦЕ», яку видала Нью-Йоркська Група поетів. Це перша збірка поета Юрія Коломиєця, який почав минулого року друкувати свої твори в «Сучасності», «Українському Житті» та інших періодиках.

Поет Коломиєць, як випадково і багато поетів цієї групи, за професією є інженером. Студіював він у Бельгії, а пізніше в Іллінойському Університеті та Іллінойському Інституті Технології. Народився він 1930 р. на Полтавщині в Україні. Тепер живе в Чикаго.

ють до російських діалектів. Це ігнорування української дійсності університетськими професорами спочатку викликувало в мені лють, а відтак рішучу постанову стати професором і висвітлювати правду з нашої точки зору. З тим наміром я закінчив славістичні студії в Гарварді ступенем бакалавра й, одержавши стипендію Вудров Вільсона, поїхав до Альбертського університету, де була єдина можливість студіювати україністику на американському континенті. Там по році навчання одержав я ступінь магістра з української мови та літератури.

Відтак прийшла перша нагода за п'ять літ студій. Я дістав змогу викладати на університеті українську мову. Тоді щойно я переконався, що бути професором — це одна з найбільш вдячних професій. Щоденно бачиш результат своєї праці в поступках своїх студентів. Моральне задоволення є найбільшою нагородою. А ще коли до того додати, що вчши свою рідну мову й бачиш, як її вивчають чужинці, як її краса зачаровує їх, і як вони радіють, коли вперше спроможні прочитати якийсь легкий твір з української літератури — тоді твоя радість безмежна, і аж страшно робиться, що те все не дійсність, а якась чаруюча мрія.

Та це була дійсність! Але не можна піддаватися успіхам заскоро. Передо мною ще не один вершок до здобуття. Я залишив свою приємну працю викладача й подався на Торонтський університет продовжувати свої студії до докторату. Бо щойно після одержання ступеня доктора є можливість дістати повну професуру та щойно тоді можна дійсно вчити українську літературу

ГРАНЧАСТЕ СОНЦЕ

На палі дня,
де птах
не вдарить крилами
полудня
зійшло гранчасте сонце.

На щоглах висять
хмари,
на гострих вістрях міста...
Розрізані квадрати вулиць
світлом,

але
на сонці більше гранів.

НАД ТВОРОМ

Братові

Птахи не вічні у небі,
вони кінчають день на землі:
фарбами
живими
в ательє
на полотні.

Птахи не живуть на волі,
вони кінчають життя на палітрі:
летом
переплетеним
мазком
на полотні.

Птахи не живуть у душі,
їм мистці знаходять місце:
птахів
вічність
засуджує
пензлем
на полотні.

— а це моя мрія!

Я вірю, що якщо б більше нашої молоді пішло на студії україністики, то з часом не було б університету у США чи Канаді, де б не навчали української мови та літератури. Навчання україністики є одним з найголовніших способів поширювання нашої культури та забезпечення для нас певного й тривкого місця в колі вільних народів.

ст. пл. Данило Струк, «Бурлака»

SLALOM

...Semper tiro

Хвилини хилились,
хвилини ховались,
шурчав під дошками
вже витертий сніг.

Я схрещеними пальцями
щасливого кінця моливсь.
Прийшов кінець!
і в протилежну мить —
перетворився.
Хотілося кінця...
а той кінець — це яра сила.

І знову перший крок,
і знов скимить, трелює пульс
і гонить кров
і будить всі клітини
на змаг з новим завзяттям.

І так моє життя:
мов той ланцюг, що ось кінчається,
та все кільце останнє
у початок змінюється,
і знов

хвилинами схиляються хвилини,
і знову під дошками
крихкий та свіжий сніг,
і знову сляльомом життя
з'їжджаю я з крутих високих гір
через нові, вічно нові брамки.

ПРЕДСТАВЛЯЄМО ПРОЛОМІВЦІВ

пл. розв.
Маруся Іванишин

У Клівленді, США, вже два роки виходить цікавий юнацький журнал «Пролом». Видає його саме юнацтво: пластуни і пластуни.

Редактором цього симпатичного журналу є **Лариса (Ляся) Микита**. Вона тепер має 17 років і є членкою 28-го куреня ім. княгині Ольги (де виконує обов'язки заступниці курінної). Молодшою жила вона у Льорейні. Пізніше переїхала до гімназії в Клівленді, щоб бути в більшому українському та пластовому середовищі. Тепер вона вже за півроку кінчатиме гімназію. У Лариси є велике зацікавлення журналістикою, вияв чого ми з великою приємністю зауважуємо в «Проломі» і в цьому числі «Юнака».

В редакції «Пролому» є також **Маруся Іванишин**, яка є головною дописувачкою. «Пролом» ілюструють **Ганя Палка** і **Л. Кунько**.

Нашим юним подругам і друзям з «Пролому» бажаємо дальших успіхів та зацікавленсь журналістикою.

пл. розв.
Лариса Микита

Редакція «Юнака»

«ПРОЛОМ» НА ВЕСЕЛО

Приготовила редакція журналу «Пролом».

Почався наш журнал під знаком запиту. Відразу з ентузіазмом усі пластуни та члени Пласт-прияту почали піддавати нам думку щодо назви журналу. Довго ми думали — чи назвати його «Прометей» чи «Сирітка» і нарешті рішилися на назву «Пролом».

Тоді всі почали домагатися вияснення, чому якраз «Пролом», а не що інше. На це питання можна було дати кілька відповідей, але найпростіша з них це та, що більшості з нас ця назва найбільше подобалася, але чому — теж невідомо. Коли ж нас далі «мучили» запитами, ми вияснювали, що така назва, мабуть, тому, що ми проломили старий звичай нашої станиці — нічого не увіковічнювати на папері — і почали щось нове. Більшість людей таке вияснення за-спокуювало.

І почалася «гірка» праця, майже кожної п'ятниці в пластовій домівці. Перша п'ятниця була призначена на плянування, друга на перевірку написаного матеріалу та роздачу машинописам, а щойно в четверту п'ятницю ми виготовили матеріал на цикльостилі та складали числа.

Від самого початку ми зауважили, що на дивне диво чомусь не ставало часу. Машиністам псувалися машинки, дописувачів так виснажували цілий тиждень у школі своїми вимогами їхні вчителі, що з їх розуму, знання та уяви вже ні краплинки не лишалось для історій, призначених для «Пролому». Але не було іншої ради, бо виправдання виправданнями, труднощі труднощами, а матеріали мусіли бути приготовані, бо без них «Пролом» не міг би вийти. Тому починалися більш або менш чемні переговори — хто, кому, коли і де передасть статтю, щоб вона на

час могла бути переписана на машинці. І врешті із хаосу чотиритижневих приготувань, нескінченної скількості телефонічних розмов, особистих зустрічей починала помалу виринати цілість у формі нового твору, якому на ім'я чергове число «Пролому».

Але зате остання п'ятниця місяця, тобто день надрукування на цикльостилі готових матеріалів був справді радісним і веселим. Цього дня звичайно з'являлась у домі перша редакторка і з острахом очікувала своїх співробітників, непевна, чи всі вони із своїх завдань вив'язались. Майже з правилами замість готових матеріалів вони вносили «цілі мішки» виправдань за недокінчені речі або машинки до писання з непере-

писаними рукописами. Тоді в домі клекотіло. Малярі дорисовували ілюстрації, машиністи кінчали переписування, а друкарі на цикльостилі вибивали замість приписаних 50 аж 120 примірників поодинокі сторінки.

А по кількох годинах такої галасливої праці починалися співи, з'являвся звідкись чай або кава і солодке, бо остання сторінка ясным друком вискакувала з цикльостилі.

Відпружені і щасливі, зі сміхом і жартами ми складали поодинокі листки журналу та приготувляли його до роздачі. Так кінчилися наші «творчі зусилля», щоб за тиждень почати їх наново.

пл. розв. Лариса Микита

ДВА ПРИЯТЕЛІ

Приготовила редакція журналу «Пролом»

Ви подумаєте, що це неправда оця правдива історія про пса і kota.

Я побачила його вперше гарного липневого ранку. Він сидів на руках моєї приятельки, придувшись до неї цілим своїм м'якеньким неповоротним тільцем, обнюхував її шию своїм чорним носиком і тихенько плакав. Певно за мамою, від якої його забрали.

Він був цілий бронзово-чорної барви, покритий м'якенькою вовною завдовжки одного сантиметра, з елегантною білою «сорочечкою» під шиєю та сніжно білими скарпетками на всіх чотирьох лапках. Так і прозвали його не «Босний» а «скарпетка», себто «Саксі».

Саксі цілими днями бігав свобідно по своєму городі, а тоді забігав теж і до нашого, прибігав до мене, тулився до моїх ніг, наче просив, щоб його попестити.

Коли я або хтось із моєї рідні вертався до хати, Саксі завжди вибігав далеко нам назустріч і вітав сердечно, помахуючи хвостиком, як своїх господарів. Сторонній людині тяжко було б повірити, що це не наш песик.

Одного гарного дня сталася подія, яка цілком змінила спосіб життя Саксі та його ставлення до нашого городу.

У нашому городі з'явилася маленька киця-приблуда. Тому, що вона була дуже заголоджена, ми постановили її відкормити. Це шляхетне завдання узяв на себе мій дідунь. І от із цього часу Саксі став нашим майже щоденним гостем. Бо дідунь кожного дня сідав у городі під вели-

кою, розлогою черешнею і годував маленьку кицю молоком з лялиної пляшки, а зараз біля його ніг уможувався Саксі і приглядався цій небувалій для нього події. Не завжди ця обсервація кінчалася для нього безкорисно. Бувало, що не всі краплинки молока з лялиної пляшки попадали до ротика киці, але падали на землю, або підхоплював їх спритно Саксі. Нагодувавши кицю, дідунь ставив її на землю, а рештою молока пригощав Саксі. Песик ставав тоді на задні лапки і ротиком, чи радше чудовим рожевим язичком ловив краплини молока, що скапували з пляшки. Часто молоко падало йому не до рота, а на ніс чи в око. Тоді киця прибігала, спиралась лапками на груди Сакса й облизувала його цілу голову.

Такі спільні переживання зближували кицю і песика, і вони ставали чимраз кращими друзями. Бувало Саксі, як трохи старший від киці, любив пожартувати з неї. Він брав її легенько зубами за шкірку на карку, переносив на другу сторону дороги та клав у куші якомусь сусідові, мовляв, а ну, чи сама потрапиш додому. Звичайно, киця не верталась сама, але плакала жалісно, аж хтось із нас почув і приносив її до хати.

Одного дня ми дізнались, що наші сусіди купили нову хату, куди ніяк не могли взяти Саксі. На їх прохання мої батьки взяли його до себе — на мою превелику радість. На дворі вже зробилося холодно і Саксі замешкав у нашій вітальні на великій шкіряній фотелі. А киця прибуду тим часом піросла і стала почуватись повновартним членом нашого господарства.

Ви не повірили б, як чудово вони обоє бавилися. Пес ганяв за котом по кімнаті до безтями. А коли це врешті змудилося котозі, він ховався між чотири ніжки крісла, причаювався, і тоді вдаряв пса лапоу по носі. Думаю, що кіт ховав пазурі, щоб не зранити пса, бо я ніколи не чула, щоб пес «плакав» від котячих стусанів. Або скільки реготу було в хаті, коли переслідуваний кіт убігав у велику паперову торбу, яку ми умисно залишали йому на підлозі, причаювався в ній і нагло вискакував на пса, коли він приблизився до торби. Часами пес тратив терпець. Тоді цілоу силоу розганявся і своїм тягарем перевертав торбу з котом. Виполошений кіт вискакував на крісло, прибирав оборонну по-

ставу, не знаючи, чи це жарти, чи вже визов до боу.

У зимні дні обидва вони клялися на килимі. Кіт ховав свою праву лапу у велике клапате вухо Саксі, а цей своєю чорною кудлатоу лапоу обнімав кота зверху, сховавши його голову собі під бороду.

Та раз ми були свідками справді зворушливої сцени. Саксі поранений тяжко в автоуім випадку лежав на підлозі і здригався від боу. Тоді кіт цілими годинами сидів коло свого приятеля та зализував його поранену шкіру на хребті, куди пес своїм язиком не міг дістати. Так рятував кіт пса до часу його повного видужання.

Цього котика в нас уже нема. Пес поставився, але завжди пам'ятає про дружбу з котом, бо коли зустріне його на вулиці, біжить до нього, махаючи хвостом і хоче полизати. Варто бачити його розчаровану міну, коли кіт, зігнувшись у дугу, втікає і шипить, або ще гірше — переходить «до атаки». Тоді Саксі зрезигновано відходить з думкою, що «життя є повне непорозумінь»...

пл. розв. Ляся Микита

МІЙ УЛЮБЛЕНЕЦЬ

Приготувала редакція журналу «Пролом»

Маленький білий клубочок із чорним мокрим носом і чорними збиточними очками, який завжди заковувався під ноги — такий був мій Бінго ще песенятком. Називався він «Бінго» для затримання традиції, бо тато в Україні мав пса Бінга. А що тато і так дуже не хотів, щоб я мала пса, то ми з мамоу вирішили повернути татові сентимент дитячих літ і назвали нашого собаку Бінгом...

пси — це розумні створіння, найліпші приятели людини. І справді, стільки сміху і потіхи та споминів залишив він нам. Коли він був ще підроском, одне його вухо ніяк не хотіло стояти, а все перехилювалося, даючи йому дивний, перекирвлений вигляд. Коли він біг, то тяжко було знати, чи він біжить просто, чи трохи навскіс. Ще замолоду він не міг, здається, рішити, чим він є. Нашу молоду сливу він обгриз, як бобр і вона, звичайно, всохла. А молоду бросквину,

яка була гордістю тата, він у найгірший мороз витягнув з корінням на верх і вона замерзла. Загалом, між татом і Бінгом була завзята боротьба: що б тато не виплекав, Бінго знищить і т. д. Але як прийшов вечір і Бінга треба було класти спати, ніхто цього не міг зробити крім тата. Тоді тато його пестив, а він задоволено хрумкав.

Одноу з прикмет Бінга була його величезна любов до людей, від хлопців, що приходили красти наші черешні, до 14 місячної дитини наших сусідів, яку мама саджала йому на хребет мов на коня. Але поліцаїв, листоношів і муринів він нетерпів. Не раз як почав на них гавкати, то не можна його було зупинити.

Бінго ніколи не старівся. Маючи вже шість років, він так само гасав як дволітній песик. Тепер, коли я вже його не маю, пригадуються мені ті зимові засніжені дні, які він так любив. Пригадуються мені, що як він жене по подвір'ю, то мов велика біла хвиля. Пригадуються довгі зимові вечорі, коли я була сама в хаті, а він лежав сплячий коло мене і час від часу дзявкав у сні. Пригадуються літні громовиці, яких він так боявся. За кожним блиском він скакав на ліжку і своїм швидким переляканим віддихом хилилав мене цілу. За кожним сильнішим громом притулювався до мене і попросту дусив мене. «Дурнику, ти такий великий, чого ж ти так боїшся?»

Я пам'ятаю це все і ще багато, багато більше. Цікаво, чи в своїй звірячій пам'яті пригадує він собі колись мене і чи не затужить часами він за тим усім, що ми разом пережили.

Маруся Сидір

ТАБІР ХОМОЛЮНГМА

Десь топиться глетчер і лишає по собі тоненьку срібну ниточку, що ізсовується донизу. Часом ця ниточка обривається. Постає на тому місці плесо, перлинно-чисте плесо холодної кришталіної води. Відтак, знову круто, часом бурхливо, сріблиста стрічечка злітає вниз і впадає в лазурове озеро. Таких озер багато. Та, мабуть, ніде немає кращого, синішого — такого синього, що й годі описати — як озеро Морейн. Лежить собі воно спокійно, глибоко в горах; довкола нього, мов обвід синіх очей, мов чорні брови, рядочком чорніють «Десять шпилів». Сюди, до цієї перлини канадських Скелястих Гір, з гарного Едмонтону приїхали пластуни.

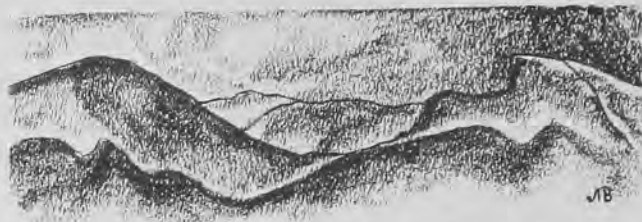
— О, гори! Ви вічні велетні нашого світу! Прийміть нас! Захистіть нас! — так мимоволі роїлась молитва до велетнів, що оточували нас.

Сонце вже поволі скочувалось уздовж хребта гори Айфель, коли ми, немов звиваючи у жмуток ту срібну стрічку потічка, крутою стежкою виходили на плято, на «Долину модрин». Тут, де ще тисячі років тому сидів славетний льодовик, тепер зигзагами мережав зелену галлявину потічок і без упину повідав про славу свого предка льодовика.

Заметушилися земляні вивірки, що всюди навколо мали свої гнізда, коли на їхній «прерії» вирости, мов велетенські гриби, наші шатра. «Долина модрин» стала місцем нашого табору. Вранці, при сході сонця, нас вітав своїми тонкими кригами потічок; сніг, мов латки на смарагдовій шаті, виблискувався до сонечка; скеляста Ауфель простягала нам свої сходи до неба; а гора Пінакль, немов сміялася з нас, здавалось, примовляла: — Я — Матергорн, я стрімкобока, я недоторкана красуня. Тільки гора Святиня, найвища в околиці державного парку Бенф, стояла до нас задом, непорушно, гордо...

Гори не люблять переступників їхніх кордонів. Вони не люблять людей, що масами заливають їхні долини, милуються їхньою красою та, кепкуючи з них, дряпаються по їхніх хребтах і здобувають, «поборюють» їх. І тому, першого дня, ми відразу почули, як ген далеко, унутрі гір, забилися їхні серця. Приглушений гук і шум пролунав по долинах. Застогнали гори і запінілися. А їхня піна бурхливими лявінами злітала зі шпилів і розбризкувалася срібlistим снігом по яругах. Наринули раптові хмари, і пішов дводенний дощ — немов гіркі сльози гір за те, що ми порушували їхню святість, їхню споконвічну тишу.

Наступного дня дощ далі нервово тарабанив своїми пучечками по наших шатрах, а потік точав покидати свої береги і, немов передові лави гірського війська, під ритм барабанщика-дощу, завзявся наступати на наші шатра. Два кроки перед шатрами він зупинився. Ущухла буря,

і хоч хмари ще чорніли над шпильми гір, дощ на якусь хвилину перестав. Природа давала нам останню змогу на відступ або на перемир'я. Того вечора 23 пластуни й 10 пластунок запалили першу ватру. Залунав веселий пластовий спів і жваво затріскотіло й зашипіло перемокле дерево. Наш спів мабуть зачарував усі модрини на галлявині, бо вони перестали шуміти й пильно дослухалися до дивних постатей в одностроях. І чули вони, як хтось читав про альпіністів, про здобуття Евересту, про причини, що спонукують людей лазити по горах. І чули вони слово «Хомолюнгма», слово, що його шептали монахи Ронгбуцької долини, дивлячись на Еверест, слово, що по-непальському означало «Мати — Богиня Світу». Від того вечора слово «Хомолюнгма» часто лунало на «Долині модрин», бо воно значило назву нашого табору. Підчас чули пластуни й прислухувались модрини до слів Маллері: «здобувають верхи не для того, щоб побороти ворога, але себе самого». І того вечора по молитві вперше пролунало таборове гасло: «Чи подолав ти ворога? Нікого, крім себе»!

Уночі було холодно, але дощ уже не йшов. Чути було, як шумлять модрини, як передають лісам, а ті — горам усе те, що вони чули на ватрі. Чути було час-від-часу гуркіт лявін, і біля шатра інколи шурхіт або легенький тупіт цікавих гварин.

Вранці до нас усміхалася гора Айфель, уся золота в сяєві сонця. Нам здавалось, що вона зрозуміла нас, що вона вітає нас та кличе на свої могутні гранітні м'язи. І потік за ніч повернувся до своїх берегів та знову безупинно дзюрчав.

Наші провідники вирішили провадити нас на Айфель. Більшість із нас уперше рушали в гори — туди понад останні ростини, де тільки камінь, сніг, і лід; уперше в'язали себе шнурами; і вперше чули те дивне тріпотіння серця, коли під ногою, на котру збираєшся поставити всю свою вагу, порухнеться камінь. Айфель не була занадто трудною, та довгий підхід від сім тисячного позему нашого табору до десятитисячного шпиля змучив багатьох із нас, які ще ніколи не дряпалися три тисячі стіп майже прямо вгору.

Страх від летючого каміння, чи лявіни, що обривається поблизу, чи почуття тривоги, коли раптом товариш на ливні тратить рівновагу і

линва на мить натягається, коли ти робиш білей — це все ніщо в порівнянні до почуття, коли ти вилізеш на самий верх і доторкнешся «керна» (кам'яного стіжка) на самім шпилі. Тоді забуваєш усю втому, і з почуттям, хіба що орла, дивишся навкруги — на «Долину модрин» де білі крапочки — це наші шатра, на синяву озера Морейн, що тепер дійсно виглядає, як синє око гір, на маленькі хмаринки, пухкі та біленькі, що плывуть під тобою і часом розтинаються об шпичасті скелі вічних захмарних жандармів.

Схід завжди приємніший за вихід, і ми вперше з'їжджаємо шутром донизу. Яке приємне почуття, коли після денної мандрівки по горах усі щасливо повертаються до табору, коли ти мнеш своє утомлене тіло крижаною водою потічка, коли вже в теплому одязі сідаєш біля ватри і за традицією альпійських таборів п'єш гаряче какао й гуториш про пригоди дня зі своїми друзями.

Наступного дня гора «Вавилонська вежа» також дозволила нам щасливо вилізти по її рапастій кам'яній поверхні. З «Вавилонської вежі» ти дивишся прямо на озеро Морейн, що лежить під самою горою; і бачиш його ясно-сині береги й гранатову середину: от і басейн чудовий! Та трохи зависоко, щоб ускочити до нього.

Прогулянка на старий льодовик у ногах гори «Вікторії» була дуже вдалою. Старий глетчер, що тепер мов слимак поволі ховає свою голову, відступаючи щодня міліметрально в гори, привітав нас своїм старим холодним порепаним видом. Знову якимось так дивно й приємно стає, коли вперше взуваєш на ноги шипи і непевно стаєш на льодовик, уперше переходиш «мостиком» його креvasи глибокі на дві тисячі стіп, коли вперше на тебе вдаряє холод із його гранато-синього нутра.

Та все це тільки справа, тільки підготовка до здобуття Святині. Нарешті настав день, коли провідники вирішили взяти нас на Святиню. Надвечір дивний рух у таборі. Вибирається тільки 15 учасників разом із провідниками. Вимоги: всі мусять вийти, ніхто не може повернутися, ніхто не сміє лишатися позаду. Вимарш о п'ятій годині ранку, бо на гору треба лізти десять годин. Святиня — неабияка гора! Її подають до своєї біографії навіть члени американської експедиції на Еверест. П'ятнадцять вибраних лягають спати з тривогою в серцях.

Холодний ранок. Мрячно. Святиня, вся в хмарі, стоїть задом до нас, непорушно й гордо. Крутою стежкою доходимо до СентінеЛ Пес, де

починається підхід до хребта могутньої гори. Холодно... Поволі наша група долізає до першого жандарма. Раптом заворушилася Святиня, і чорні хмари закрили небо. Зірвався вітер. Линув дощ. Святиня обурювалася на нашу сваволю. Ми горнемося до ніг жандарма, убираємо рукавиці і застібаємо куртки та затягаємо капuzи на головах. Зимно. Мокро. Страшно. Провідники починають говорити про повернення до табору... Мимоволі хтось, неначе молитву, промовляє «Чи подолав ти ворога? — нікого, крім себе!» І раптом немов би Святиня пригадала собі, хто ми і нащо ми її турбуємо.

Буря зморюється. Хмарно. Та небо вже вияснюється. Ми знову ліземо. Прив'язуємося і облізаємо жандарма. Ми вже тисячу стіп понад табором. Ще лишилося три тисячі стіп до верху. Шпиль Святині увесь у хмарах і не видно, як ще задалеко маємо йти. Поволі сунемося вище. Обходимо другого жандарма, і ми вже на хребті. Відтепер уже тільки треба витривалості. Треба хребтом поволі піднятися дві тисячі стіп. Ноги, вже втомлені, рухаються поволі і починає бракувати кисню. Ми раз-у-раз зупиняємось на відпочинок. Лишаємо за собою каміння, починається лід і сніг. Слизько... Кожен ступає уважніше і крок за кроком, за провідниками, угору. Серце пришвидчує темпо. Уже перший провідник побачив червону короковку, застромлену в снігу — це верх! Поволі долізаємо. На снігу похмурої Святині зупиняємось.

Нічого не видно, бо хмари облягли нас. Холодно й вогко, та в кожного усмішка на устах! Усі мають однакове почуття: «Я виліз!» «Я подолав себе!»

Данило Струк

Друзі і Подруги!

Чим більше буде передплатників, тим кращим буде наш журнал «Юнак». Тому хай кожний чи кожна з Вас: 1) подбає, щоб всі члени Вашого гуртка стали передплатниками «Юнака», 2) приєднає для «Юнака» принаймні одного нового передплатника з-поміж тих Ваших друзів чи подруг, що не належать до Пласту.

ДОКУРИВСЯ...

рисунок Г. Маркова

ВОДНО-ЛІТУНСЬКО- МАНДРІВНИЙ ТАБІР

Цього літа в околицях "Індіан Лейк" відбувся дуже цікавий табір. Це був перший табір в історії Пласту, який злучив три роди пластування — мореплавання, літунство і мандрівництво — в одну цілість. Його організували старші пластуни. Учасники цього табору пережили багато пригод, а деякі з них, можна назвати, надзвичайні. Про одну з них хочу тут розповісти, а саме — про цілоденну прогулянку на каяках першої групи мореплавського табору.

Ранком пів до сьомої тишу на острові число 10 сколихнув пронизливий голос першого асистента табору: "Ставання!.. ставання!" Із шатер вискочило 9 заспаних юнаків. Сонце, що вже вийшло на погідне небо, ще не встигло ogrіти наш зимний острів. Ми глибоко вдихали холодне повітря і з трудом відганяли від себе лишки міцного, здорового сну. І враз: "Струнко! Переді мною в однолаві збірка!"... Кожний з нас старається бути першим у лаві. Та, на жаль, тільки один може бути першим, а ще сумніше, що також хтось один мусить бути останнім. Цим разом останнім у лаві стоїть Тарас. Перший асистент дивиться на нас гострим зором, а по хвилі зупиняє його на Тарасові і легко усміхається. Тарас знає, що це значить, і він по-млодецькому низиє плечима і скидає сорочку. Потім схилив голову і наставляє плечі. Другий асистент заходить іззаду і з розмахом виливає Тарасові на голову і плечі відро води. Така церемонія відбувається кожного ранку. Пласт привчає до бистрости, до зарадности, до швидкости рухів і думки. Відро холодної води на голову — це немов пригадка: "Не будь ніколи останнім! Старайся бути першим!".

Після збірки — руханка, молитва і снідання. І ось ми всі на березі величезного озера, чекаємо наказу. Наповняємо наші каяки харчами і найконечнішим "морським вирядом". Сідаємо і бравурно відпливаємо з нашого острова. Наша "флотилія" складається з 4-ох каяків. З того 3 мають залогу по 3 пластуни, а один 2. Цей останній — це "адміральська лодка" з двома старшими пластунами.

Пливемо поволі, але завзято. Великі, темно-сині хвилі перекочуються по озері. Деякі з них пригадують мені дикі коні, що стараються вискочити з води і показують свої білі хребти.

Хоч було ще рано, та гаряче проміння сонця вже таки добре пригрівало нас. Мчать каяки! Кожне рамя, кожна рука пришвидчують їх рух уперед. Вони прорізують хвилі і скибами кладуть їх по боках. Але вони знову збігаються разом, і темносиня сила вод напирас на човни, підходить під них і як стосилий кит підносить каяк на своїм темнім хребті і забирає його із собою та себе швидко і так високо над водою, що весла часами не досягають води. Але цей химерний кит хутко знуджується такою забавою. Він залишає каяк і одним помахом свого великого хвоста виховзується зпід каяка і підпливає під інші човни.

Пливемо серед таких хвиль довго. Часами нам здається, що ще одна хвиля і каяк перевернеться. Та ми не даємось. Боремося з тими хвилями десь зо дві години, поки не причалюємо до берега, з якого пригадаємося нашій дальшій дорозі. Перед нами стоїть велика гребля. З двох її боків великі кам'яністі скелі. Видряпуємося на цю греблю, щоб придивитися ближче, кудю стелиться нам шлях. За греблею пливе річка. Вона плитка, але зате дуже прудка. Великі каменюки стирчать з води і тому вона гучить шумом Ніагари. По обох берегах річки густі ліси. Дерев нахилиються до самої води.

Дістземо наказ перенести наші каяки на другий бік греблі і там спустити їх у воду. Через скелі і крізь ліс несемо наші "кораблі" по двох високо над головами, аж поки находимо догідне місце і спускаємо їх

знову у воду — вирушаємо в дальшу дорогу.

Ріка шумить! Неспокійна вода переливається через каміння, крутиться в затоках, гучним ревом відповідає на зудар із скелями. Наших голосних криків майже не чути. Не можемо порозумітися. Пливти важко! Каяки щоразу напорюються на каміння, які, як живі, наступають на нас. Та всетаки поволі посуваємось уперед. Причалити не можна, бо темні береги зарослі кущами, деревами і густим хабаз'ям. Раптом якийсь крик! Чи це нам лише причулося? Ні, справді хтось кричить: "Пороги! Увага — пороги!"

І справді, ось він уже перед нами! Хвилина вгання. Що робити? Пливти, як ні? Але це тільки хвилина. Нас щось тягне до цього невідомого, до небезпеки. Пригадується Шевченкове: "Ану́те, хлопята, на байдаки, море грає, ходім погуляти!". О, нас ніщо не стримає... Беремо "приступом" пороги! Спершу каяки посуваються поволі... обережно. Вода перед нами скаче, вирує, неначе запрошує: "Ходіть! ходіть! покажіть, що ви варті!" — Вода вже цілком біла, так сильно вона б'ється об каміння. А ми посуваємось... ще крок, ще десять, ще п'ятдесят...

Нараз чуємо крик з першого каяка. Дивимось і очам своїм не віримо. Він ще перед хвилиною так поволі плив, а тепер задрижав, похитнувся і помчав як стріла через каміння і бурхливу воду. Перепливе, чи ні? — блиснула думка. Переплив! Слава його залозі!

Тепер черга на нас. Пливемо за тим самим струмом, що й вони. Хвиля хапає нас, як малу забавку і ми незчулись, як опинились за порогом... Пливемо далі деякий час спокійно. Праворуч і ліворуч ліси. Дерев нахилиються до нас так, ніби хотіли передати нам привіт від свого лісового царства. Сонце пробивається через гущавину і його проміння весело танцює по воді. Вслухуємось ритмічно і час до часу чути нашу бадьору пластову пісню, що губиться в темному лісі...

І враз... знову гомін води і перед нами ще один поріг. Бурхлива, неспокійна, біла вода. Але ми минаємо її без труднощів. Поріг був малий і перепливати його не було важко. Зате не таким є третій поріг, який з'являється на нашій дорозі. Він наїжений великими каменюками і їх можна обминати лише тоді, коли вдасться спрямувати каяк в течію середнього струму. Але там вода вирує несамоовито. Насправді це й не вода, а біла піна, що вдарає об каміння з такою силою, що аж підноситься в повітря і спадає вниз дощем. Ми

посуваємось поволі і дуже обережно. Усі три дивимось в воду з такою напруженістю, що аж розкрили уста і навіть не є того свідомі. Наші провідники в першому каяку пускаються перші в цей котел. Ми обсервуємо, що з ними станеться. Але вони мужні і заправлені "моряки" — тож прориваються крізь перехрестя струй і скель удало. Вони спиняють каяк на тихій воді і дають нам знак рушати.

Вийжджаємо і зразу ж хтось у човні кричить: "камінь! весла до ліва!" Ми починаємо веслувати із цілої сили, але все намарно. Вода дужча за нас. Вона вхопила каяк і кинула його об каміння. Заскрипіло його металеве дно. Ми втратили над ним контроль. На добавок лихові, він зачіпився за другий камінь. Тепер наш каяк стоїть наповперек струму. Вода почала лятися в нього і тягнути до споду. Над шумом води залунав крик: "У воду, скачи у воду!" Нас двох вискакує. Її зимна струя збиває нас із ніг. Та все ж ми вхоплюємось за човен і починаємо спихати його з каміння. Важко утриматись на ногах. Гострі каміння врізаються в тіло, а гладенькі є заслизькі, щоб на них устояти. Але наш труд немарний. Ми випростовуємо каяк, скачемо в нього і, заки отямилися, струм поніс нас у долину.

Вода скаче вгору, б'є в обличчя, закриває вид. Ураз — що це?.. Наш третій член залоги випав з човна і вода несе його безладно понад каміння в долину. Ми заніміли. Що робити? Як допомогти йому? А він дивиться на нас великими переляканими очима. А наш каяк, утративши стернового, опинився без контролю і він летить "стрімголов" в китловину розлютованих вод. Хвилі його обернули і він пливе — задом уперед. Це дає нам змогу побачити, що наші друзі з третього човна є ще в гіршій халепі від нашої. Їх човен перевернувся до гори дном і безсило бовтається у воднім вирі.

А в міжчасі наш човен знову з цілою силою мчить просто на скелю. З каяка провідників падає команда: "Весла з правого боку!" Хапаємо весла. Вода б'є в обличчя, у груди, у каяк, але ми цього не відчуваємо. Минає секунда, дві... чи втримаємось на воді? Так! Ось каяк обминає всі небезпеки і ми стоїмо перед нашим проводом. Наші провідники дивляться на нас "з-під лоба", а ми на них очима повними "тріумфу". Нашому третьому товаришеві нічого не сталося. Він трохи подрапався, але позатим вийшов цілий і здоровий. Ті ж

друзі з третього каяка припливли мокрі, без штанів і без черевиків. Але припливли. І не зважаючи на все ми були дуже задоволені. Ми раділи надзвичайною пригодою. Що ж — недарма пластуни співають: "Ніщо нам лихо ні пригоди..."

Далі, залишивши каяки, ми пішли всі гуртом до міста і покріпили свої сили доброю вечерею. Потім вернулися назад і вирушили в поворотну дорогу до табору. Ой вертатися було тяжко. Треба було тягнути каяки через ті чотири пороги, потім знов нести їх через греблю і знов пливти озером аж до нашого острова.

Була 7-а година, як ми спустили човна на озеро. Хвили, які були сині вдень, зробилися сіро-білі. Вони пливли тепер проти нас і не раз нагадували нам того сірого кита, що вранці кидався під наші каяки, а тепер на відміну пробував нас розчавити. Небо, яке так гарно ogrівало нас удень, тепер зробилося понуре, темне і непривітне. Сильний зимний вітер продував через

наші мокрі сорочки і куртки. І коли ми старалися накритися ліпше, то він ще дужче добирався до нашої шкіри. А ми гребли, веслували. Вітер розвіяв каяки по озері. Не було сили триматися вкупі. Далеко, дуже далеко наш острів! Ах який він тепер малий! Мов крапка на папері. А ми такі втомлені.

Але, що це? Чи це нам причувається, чи дійсно гуде мотор? Ні, — іде моторівка! Скаче собі по воді, як плескатий камінь. Придивляємось, — а в ній наш друг Пилишенко. Хтось крикнув йому з'їдливого: "доброго вітру!" Він приплив до нашого човна і наказав їхати до берега, а сам поплив далі шукати за розбитками "фльоти". Довго ми ще чекали на нього і на транспорт до нашого острова, проте, нарешті ми... вдома. Були ми мокрі, втомлені і голодні, але ми були бадьорі і тишилися правдивою радістю з буйного пластового життя.

"Доброго вітру, друзі! на черговому морсько-літунсько-мандрівному таборі!"

Пл. розв. Олег Ільницький
з Кур. УПЮ-ів ім. геть. І. Мазепи
в Нью-Йорку

Світлини: З. Онуфрик

З листа О. Ільницького до редакції "Юнака":

...Пересилаю Вам допис із Водно-літунсько-мандрівного табору... Я дуже хотів би, щоб Ви цей допис помістили, бо думаю, що ті пригоди були б захопотою для інших пластунів узяти участь у таких таборах. Я трохи наморочився, доки цей допис вийшов до толку, але я твердо вирішив його написати, бо я обіцяв це проповіді табору, а також хоч в той спосіб висловити свою вдячність тим нашим пластовим друзям, які спричинились до влаштування цього табору.

Щиро дякуємо! — Редакція.

МОЛОДІ ТАЛАНТИ ПЛАСТУНКА — СКУЛЬПТОРКА

Валентина Ройко з Ютики, США, студіює дентистику, але одночасно і — скульптуру. На студії скульптури вона вже три роки одержує стипендію.

Валя творить в більшості з глини, трохи з дерева, каменя і плястера. Темати її творів є класичні чи абстрактні форми, але в більшості вони є в українському стилі із козацької доби.

1962 р. один із найвизначніших мистецьких музеїв США, Мансон Вилліамс Проктер Інститут виставляв один твір нашої Валі — погруддя Тараса Шевченка. Цього року в цій музеї два місяці була на показі її скульптура «Бандурист». Два роки тому галерія в Рочестері виставляла її твір «Дідусь».

Валя цікавиться і малярством, яке вже шість років вивчає, і тому була цього року на таборі «Стежки культури». Бажаємо великих успіхів нашій Валі в її мистецькій праці!

Л.

[illegible][illegible]

Монин С.С. 1965

ТАБЛІСЬ ЮНАЧКА ЮНІ МРІІ

D. Price: £19.95 ISBN 0-86379-155-0

СКЗВ!

a. Kleine Kiefer
Kiefer
Bach
Große Kiefer
Kiefer
Bach
Mittlere Kiefer
Kiefer
Bach

НИНА ПРІШ:35-річчя І.Куреня
УПС ім.С.Тисовського

Кравчинський! Кузей-Ахін у Клівленді.

NI

ЛЕКСИНГТОН, Нью-Йорк
28 ЧЕРВНЯ 1965

ПРОВІД І УЧАСНИКИ
Міжкrajового Вишкільного Табору
Провідників Пластових Таборів УПЮв
„ЛІСОВА ШКОЛА“
зда сiляють
найширший пластовий привіт

ЕКОВ!

16. *Alouatta palliata* (Howler)
 17. *Alouatta palliata* (Howler)
 18. *Alouatta palliata* (Howler)
 19. *Alouatta palliata* (Howler)
 20. *Alouatta palliata* (Howler)
 21. *Alouatta palliata* (Howler)
 22. *Alouatta palliata* (Howler)
 23. *Alouatta palliata* (Howler)
 24. *Alouatta palliata* (Howler)
 25. *Alouatta palliata* (Howler)
 26. *Alouatta palliata* (Howler)
 27. *Alouatta palliata* (Howler)
 28. *Alouatta palliata* (Howler)
 29. *Alouatta palliata* (Howler)
 30. *Alouatta palliata* (Howler)

[illegible]

Дорога Подруго Дадо!

Нещодавно розказував мені мій товариш, який був братчиком на новацькому таборі, що йому дали батьки одного новака з його роя п'ятку, щоб краще опікуватися їх сином.

Я хочу на чергове літо зголоситися на братчика і хотів би знати, що робиться в такому випадку?

Зенко

Дорогий Друже Зенку!

А чи Твій друг узяв цю «п'ятку»? Якщо ні — то це і відповідь на Твоє питання, а якщо так — то це принизливе і для Твого друга, і для цих батьків. Для нього тому, що міг поставити свій почесний пост виховника на рівні із «хлопцем до посилок», якому дають «тіпса», а для батьків тому, що грішми хотіли оплатити відношення до їхньої дитини.

Подруга Дада

Дорога Подруго!

За півроку виїду вже з юнацтва. Ані я, ані мої подруги з гуртка не знають, який старшоплатунський курінь вибрати, бо ми про них не багато знаємо. Чи можеш нам порадити, який курінь УСП-ок є найкращим на терені США?

Зірка

Дорога Зірکو!

Важко, а насправді і неможливо вказати, який курінь старших пластунок у США «найкращий». Кожний з них має своє окреме обличчя, інші зацікавлення та інший гурт пластунок. Отже, Вам треба перш усього ствердити, які Ваші зацікавлення і то кожної з Вас, і куди Вас «тягне». Розуміється, гарно було б, якби Ви всі старалися про прийняття до одного куреня, але можливо, що у Вас зацікавлення різні, тож і Ваші дороги розійдуться.

На терені США маємо тепер такі діючі курені УСП-ок: «Перші Стежі», «Ті, що греблі рвуть», «Буриверхи», «Чортополохи», «Хуртовина», «Сторожі рідного вогнища», «Спартанки», «Чорноморські Хвилі», «Шостокрилі», «Лісові Мавки», «Нові Обрії». Як бачиш, є з чого вибирати. Але найкраще буде, як Ви попросите Вашу зв'язкову або кошову, щоб Вам розповіла про ці всі курені, де живуть членки, що роблять і т. і.

Добре, що Ви завчасу вже про це думаєте, бо можете добре розглянутися. Можете також написати по інформації до Кр. Реферату УСП-ок у США на адресу референтки ст. пл. Роксоляни Филипович у Чикаго.

Roxolana Fylypowych

Подасмо адресу: 851 North Sacramento Blvd.
Chicago Ill., 60622, U. S. A.

ГУТІРКА ДЕДІ ЮРКА

З ПРОВІДНИКАМИ ГУРТКІВ

Дорогі Друзі Гурткові!

Ось так у п'ятнадцяти числах нашого юнацького журналу пройшли ми з Вами питання підготовки програми та поодинокі точки сходин юнацького гуртка. Залишилися тільки ще одне — остання точка кожних сходин: **закінчення**.

Видавалось би, що це в практиці ніяка «точка», але це не зовсім так. Впродовж сходин наші друзі, буває, надто розвеселились, ми кажемо — «розгулялись». Тож завданням провідника є привернути всіх членів до внутрішнього і зовнішнього порядку та пригадати, що **кінчається не якась принагідна, приватна зустріч, а пластові сходини**. І тому по-пластовому треба їх закінчити.

Тож гуртковий, а в молодших гуртках упорядник по скінченні передбаченої програми повинен у дуже коротких словах зробити їх оцінку — підкреслити, що з цих сходин було **найважливіше**, чого члени гуртка навчилися, визначити час і місце наступних сходин гуртка та, коли того треба, видати поодиноким членам доручення їх підготов. Всі члени гуртка вписують ці доручення у свій пластовий записник. Потім **усі разом упорядковують домівку**, щоб залишити її в такому стані, в якому хотіли б застати її на другий раз. Вкінці **упорядковують свій одяг**, зовнішній вигляд і готуються до формального закриття сходин. Відбувається воно так, як і початок сходин — збіркою в лаві або дволаві і пластовим гаслом «СКОБ».

Для членів гуртка — сходини закінчені. **Не скінчилися вони ще для гурткового чи упорядника**. Він пильно спостерігає поведінку своїх друзів під час виходу з домівки, нотує у своєму записнику підсумки й завжди з проведеної програми сходин, а також намічує наділення хрестиків чи рисок поодиноким членам гуртка, які проголосить на наступних сходинах.

Тож застановіться над цим і усвідоміть собі, що **провідник гуртка чи упорядник** у гуртку молодшого віку — це один із **найвідповідальніших членів Пласту**. Він матиме успіх тільки тоді, коли буде **свідомий своєї ролі в гуртку і буде вірити в завдання Пласту** та буде послідовно намагатися будувати свідомість і характер своїх друзів.

СКОБІ

Ваш Дедя Юрко

ПРО КРАСУ, ГАРНИЙ ВИГЛЯД І ЩЕ ДЕЩО...

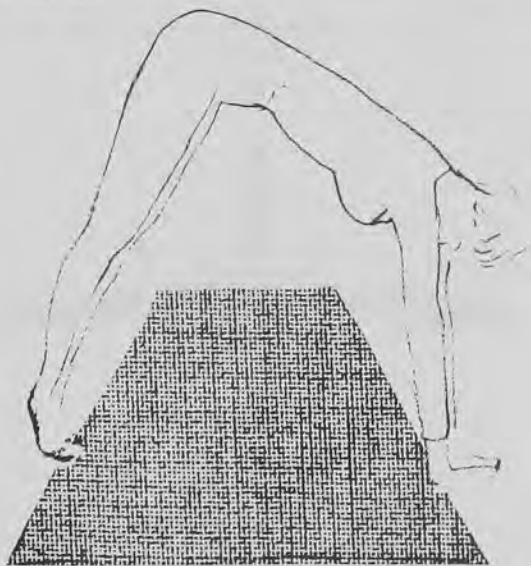
Приготовила редакція журналу «Пролом»

Кожна юначка мріє про те, щоб бути стрункою, гарною та гнучкою «царівною». І хоч не кожна має на це природні дані, то при добрій волі та послідовній праці багато можна осягнути.

Може не всі усвідомляють собі те, що засоби, якими хочете здобути красу, є ті самі, яких потрібно до утримання в доброму стані свого здоров'я. Найважливіші з них — це сон, правильне харчування, свіже повітря та руханка.

Кожна людина повинна спати біля 8 годин на добу. Дехто потребує спати менше, дехто більше. Однак, кожний повинен спати так довго, щоб будитися відпочилим, готовим братися до цілоденної праці з охотою. Неспання дуже нищить церу, погано впливає на нерви, а тим самим на красу.

Друга передумова гарного вигляду — це відповідний харч. Треба вистерігатися більшої кількості товщів, солодошів та мучних страв. Зате дуже побажані садовина, городина та худе м'ясо і риба. Але найважливіша річ — не об'їдатися. Не ласуйте, а їжте стільки, щоб заспокоїти голод.

Пам'ятайте — про свіже повітря, добре провітрену кімнату та щоденний прохід: до школи, до поштової скриньки чи хочби мамі по молоко

до найближчої крамниці. А як прийдете до хати, не забудьте поглянути в дзеркало, який у вас свіжий, гарний вигляд. Не говорю тут про користі з усіх літніх та зимових спортів, бо ви про це самі найкраще знаєте.

Руханка, ця щоденна кільканадцять-хвилинна руханка (як тяжко її робити дома щодня, правда?), це та магічна паличка, що додасть цілій вашій силуетці грації, гнучкості і доброго самопочуття. Як її робити, самі знаєте, бож, мабуть, чогось ви навчилися на літніх пластових таборах.

ХТО ЗМІНЯЄ АДРЕСУ

хай зараз повідомить про це адміністрацію "Юнака", подаючи свою давню й нову адресу.

Крім загальної, є ще і спеціальна руханка, яка має на меті усунути деякі недосконалості вашої «фігури» (тільки вам відомі). Отже, коли хочете попрацювати над якоюсь «проблемою», то зачнімо від тієї, що з наступним карнавалом та вузькими довгими сукнями дається дуже в знаки. Думаю про зайвий товщ на животику. За місяць можна позбутись його зовсім. Отже, зачинаймо нашу руханку. Сісти на п'ятах, долоні сперти на землі 8 інчів від колін. Випрямити руки і ноги, стаючи на пальцях. Задержати цю позу і сильно напружити всі м'язи. Сісти на п'ятах, відпочити і повторити вправу. Зачинати від чотирьох разів, дійти до 10.

А наприкінці бажаю Вам великої витривалості та доброго висліду із вправ!!!

А. Л.

ОЩАДЖУЙТЕ І ПОЗИЧАЙТЕ

в кредитівці
УКРАїнська ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

САМОПОМІЧ

в Філадельфії

- Особисті позики на купівлю дому і авт
- Студійні позики зі сплатою ратами аж після закінчення студій
- Телефон: ГЛ 5-8770

4814 N. Broad St.

Philadelphia, Pa., 19140

Дорогі Друзі!

У своїх пошуках за матеріалами про техніку в Україні я звернувся в першу чергу до тих, які про це повинні б найкраще знати — до українських інженерів. Довідався я, що згуртовані вони в США і Канаді в окремому Товаристві Українських Інженерів, яке в Нью-Йорку має свою прекрасну домівку, в околиці Централь-Парку. Там вони сходяться часто на різні цікаві доповіді, звіти тощо. Мають вони теж окрему студентську секцію, яка допомагає студентам техніки. Думаю, що подібні домівки мають вони і по інших містах.

Товариство інженерів видає свій окремий журнал «Вісті Українських Інженерів», у якому є дуже багато про українську техніку тощо. От — в останньому числі (2-3, 1965 р.) знайшов я цілий ряд цікавих статей про різні речі: «Автоматика і кібернетика в Україні», «Аеронавтика і астронавтика в Україні», «Хемічна промисловість в Україні» та інші. До того багато коротеньких доповнень, бо я цією ділянкою вже віддавна цікавлюся.

Із цих статей я довідався багато речей, наприклад:

▲ В Україні від давен-давна працює багато аеронавтичних інженерів, які збудували деякі надзвичайно славні літаки. Тепер в Україні знаходиться, між іншими, конструкторська робітня Олега Антонова, яка випускає літаки із серії АН.

▲ Цей аерокOMBінат збудував, між іншим, літак АН-10, під назвою «Україна», який був першим пасажирським турбопропелерним літаком у світі!

ЛІТАК АН-10 "УКРАЇНА"

▲ Інший літак, АН-16, установив 16-го квітня 1961-го р. рекорд швидкості для турбопро-

Від Редакції: Із цим числом починаємо нову рубрику, під заголовком: "Ракети, електрони і ми". У ній будемо поміщувати цікаві відомості про українську науку і техніку в Україні, як теж досягнення українців у цих ділянках поза межами Рідної Землі. Цей відділ вестиме пл. скоб Юрій Лось, який так цікаво написав нам про свою першу зустріч з українською наукою і технікою (дивись вересневе число). Цей пластун так зацікавився цією ділянкою, що почав збирати про це різні матеріали. Ми просили його, щоб він нам дещо із цього розповів у цій новій нашій рубриці.

пелерних літаків — 456 миль на годину! Це інтернаціонально визнаний рекорд.

▲ Найбільшою сенсацією інтернаціонального літунського свята (Сальон ля Бурже в Парижі) у червні цього року був літак типу АН-22. Це найбільший у світі літак, який може перевозити

Найбільший у світі літак АН-22 "АНТЕЙ" збудований в Україні

80 тон вантажу, або 720 пасажирів! Про цей літак широко розписувалась преса в світі, його знімок був друкований на першій сторінці навіть таких газет, як «Нью-Йорк Таймс».

▲ Літаки, сконструйовані і збудовані в Україні, обслуговують цілий світ. Наприклад — вони літають понад найвищими горами світу, Гімалаями, з Індії до Китаю.

▲ В історії авіації українські інженери записали себе золотими буквами. «Вісті» згадують цілу низку українців, які мали великі досягнення в цій ділянці, наприклад — А. Люльку, О. Шведченка, А. Карпенка та інших. Зокрема

запам'ятав я із цієї статті ім'я українського конструктора Константина Калініна, який ще в 30-их роках сконструював сталевий літак СТАЛЬ-7. Хоч які великі були досягнення цього інженера, його більшовики обвинуватили в «буржуазному націоналізмі» і знищили...

Якими великими героями є ті українські інженери і науковці, які навіть у таких умовах можуть працювати і робити блискучі досягнення в техніці на славу нашого народу!

На другий раз напишу ще більше про нашу техніку.

СКОБ!

пл. скоб Юрій Лось

ГУМОР

УСМІШКИ

Приготувала редакція журналу «Пролом»

Ти пластунє бережись —
До женячки не спішиш.
Щоб не трапилось таке
Як от — це...

Вона: Я хотіла б поговорити на розум, мій коханий, але Ти ніколи не маєш на це часу.

Він: Дороженька моя, час — то гроші.

Вона: Власне, власне, я потребую грошей на нову сукню.

Він: Не вбрання додає краси людині, але людина прикрашає убрання.

Вона: А в чім я маю ходити?

Він: До святого Духа не скидай кожуха.

Вона: Мені теж треба капелюха.

Він: Потрібний він тобі як діра в мості.

Вона: Слухай, навіть і ліва рукавичка зовсім подерта.

Він: Нехай ліва рука не знає, що робить права.

Вона: Інші жінки мають ліпших чоловіків. Ти є справді скупий.

Він: Трава в сусідів завжди виглядає зеленіша.

Вона: Поглянь на моїх приятельок, як вони гарно вдягнені. Вони мене відцураються.

Він: Не велика шкода. Правдивих приятелів у біді пізнаєш.

Вона: На вулиці вже за мною пальцями показують.

Він: Нічого дивного. На похиле дерево і кози скачуть.

Вона: Ти мені жалуєш дати навіть пару доларів.

Він: Голубочко, зрозумій, що з порожнього і Соломон не налле.

Вона: То позич...

Він: Добрий звичай, не позичай. Ти того не знала?

Вона: Ти навіть пару центів не хочеш на мене видати.

Він: Ясно, хто не шанує центів, не має доляра.

Вона: Не забудь, що я завжди була для тебе дуже доброю жінкою.

Він: Хвали мене ротиком...

Вона: О, я не хочу тебе знати, я вертаюся до мамі.

Він: Ну, нарешті! Баба з воза, коням легше.

Що читати

Цим разом поміщуємо рецензії на два твори із чужої літератури у перекладі українською мовою, які приготувала редакція журналу "Пром". — Редакція.

Рекс Біч

ЗАЛІЗНИЙ ШЛЯХ

У "Залізному шляху" автор чітко і цікаво описує початки розвитку Аляски. Він прекрасно характеризує людей, які в тих бурхливих часах пробували здобути Аляску, чи то для особистих користей, чи то із шляхетних мотивів, щоб уможливити доступ до її природних багатств та використати їх для розвитку культури.

Із запертим віддыхом ви слідкуєте за змаганнями людини проти ворожої природи: зимна, страшних буревіїв і льодовиків, які ладні знищити все, що є на їхній путі.

Головна постать твору — Муреї О-Нейл, так званий "ірлянський князь", це надзвичайно симпатичний чоловічина середніх літ. З однієї

сторони — мрійник, а з другої — людина діла зі шляхетним серцем і великим розумінням для потреб ближнього. Тому й не диво, що його співробітники, що він їх називав "мої хлопці", готові були йти за ним на край світу.

Мрією О-Нейла було збудувати залізничний шлях до нутра Аляски. Та

це натрапляло на великі перешкоди, а крім цього суперник О-Нейла Гордон усіма способами старався його знищити і не допустити до збудування залізниці. Та він уживав дуже хитрих і нечесних засобів у боротьбі і вкінці стратив ціле своє майно та гроші інших людей, які мали до нього довір'я.

Велику роль у успіху О-Нейла відіграла журналістка Еліза, серце якої належало до цього надзвичайного чоловіка, але він у своїй скромності не помічав цього.

Нарешті мрії О-Нейла здійснилися. Міст збудовано і він витримав наступ льодовиків. Цей день був подвійно щасливий для О-Нейла. Він врешті "прозрів" і побачив, що Еліза любить його цілим серцем і усвідомив собі, що без неї життя для нього не має жiadної вартості.

Генрі Райдер Гаррард

ДОЧКА МОНТЕЗУМІ

(Переклад з англ. мови А. Цурковського)

"Дочка Монтезуми" — це роман, написаний на основі історичних матеріалів із часів завоювання Мехіка еспанцями. На цьому тлі автор зручно накреслює лінію дивних пригод героя повісті — Томи Вінгфілда та пов'язує його долю з цікавою постаттю княгині Отомії, дочки короля Ацтеків-Монтезуми.

відпливти в інший бік. Вкінці пощастило де-Гарсії. Він викинув свого противника тому у море на жир акулам і думав, що вже не має жадних свідків його злочину. Про його смерть донеслася вістка і до родинних сторін в Англії і з його смертю мусіла погодитись родина і бідна Лілі.

Але насправді Тома врятувався чудом у порожній бочці та попав до Ацтеків, що заселяли землі теперішнього Мехіка. За їхнім звичаєм, по році перебування між ними його мали, в найбільших почестях, принести в жертву богам. Дочка короля Монтезуми Отомія так широко полюбила цього чужинця, що вирішила померти з ним на жертвовнику. Їх урятували еспанці, які в той час облягали столицю Ацтеків.

Еспанський лицар Сацеда, який не був ніким іншим, як де-Гарсієм, пізнав Тому і давна ненависть обох ворогів спалахнула наново. Тома зворушений безмежною любов'ю індіанської дівчини зв'язався з нею та став на чолі індіанських військ, щоб боронити їх краю перед еспанцями. Без уваги на героїську боротьбу Ацтеків, еспанці вийшли переможцями, а малій горстці воїв, які не згинувли в бою, дарували волю. Там, на землі Ацтеків згинув де-Гарсія, померла жінка Томи і його діти. Він повернувся у рідну Англію, де на нього все ще ждала його вірна дівчина, його юна любов.

Л. М.

ПЛАСТОВЕ ПІДПРИЄМСТВО

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

Єдина пластова крамниця у США має на складі:

✦ пластові однострої ✦ пластові відзнаки до одностроїв і таборовий виряд ✦ пластову літературу ✦ і т. п.

MOLODE ZYTIA, Inc.

302 E. — 9th St.,

New York 3, N. Y., U.S.A.

І не снилося молодому юнакові — Томі Вінгфілдові — яких пригод доведеться йому зазнати, коли він вирухує з родинного дому, щоб пістити смерть своїй матері на її вбивнику, жорстокому еспанцеві де-Гарсії-Сарцеді.

Залишив він дома батька, брата й кохану дівчину Лілі, що присягнула ждати на нього хоч би й до смерті.

Дивно гралася доля із цими двома смертельними ворогами. Кілька разів вони зустрічалися на те, щоб знов, як соломка на хвилях моря,

НАША

ХРОНІКА

НАША ПЛОЩА — НАША ГОРДИСТЬ

Подала редакція журналу
"Пролом"

Хоч уже кілька років Пласт-прият та клівлендська станиця думали над купном пластової площі, справа стала актуальною щойно два роки тому, коли сплачено пластовий дім. По довгих розшуках знайдено чужу 153 акрову фарму, годину їзди автом з Клівленду. Площа ця виглядає завжди гарно, але найкращою видалася вона нам того першого разу, як ми побачили її — на "святі весни".

В'їжджаємо з головної дороги, біля старих дерев'яних будинків. Дальше видно будів. Перед нею великий расовий пес. Дивиться на нас з докором, мовляв, не даємо йому спокійно полежати. На лівому боці дороги простягнулись поля фермера. Він якраз при праці — це ж час жнив. За дорогою коло жита

вівці збилися в гурт і дивуються — звідкіля взялося стільки людей і стільки гамору. Дальше одна галявина, потім — друга велика, це площа, на якій правиться Служба Божа та відбувається ціла програма "святи весни".

Коли з головної дороги зійдете вниз, перескочите по камінчиках через потічок (у якому миються пластуни вранці), тоді побачите ліс. Правдивий, густий, не торкнений людською рукою ліс. Там, у цьому лісі, ми розбивали шатра. Довелось рубати деревця, бо не було досить місця на всі шатра. Щогла під прапор — це живе дерево, яке росте посередині нашого табору.

Дальше — сосновий ліс, при дорозі ліщина, а там синява озерця, обрамована зеленими шуварами. Нечаче в казці або на настроєвих картинах. Аж не хочеться вірити, що це правда, що ця площа наша, що ця неторкнена цивілізацією чарівна закутина буде місцем для наших таборів. А може хтось думав, що я перебільшую, захоплюючись так красою нашої площі. Будь ласка, прийдіть, і переконайтесь самі. Ми гостям раді! М. А. Л.

ЦІКАВА СВІТЛИНА

Стейт Нью-Йорк у США недавно видав книжечку-брошуру про свої туристичні атракції. У книжечці багато цікавих ілюстрацій, між ними і та, яку передруковуємо нижче. Пластуни з Менгетену напевно пізнають на цьому фотомонтажі і вивіску-напис, яка висить на дверях нашого Пластового Дому на 2-ій Евеню в Нью-Йорку.

Підпис під цією світлиною пояснює, що Нью-Йорк — це столиця світу, в якій є осідок Об'єднаних Націй. Сам же Нью-Йорк, це мультинаціональне місто, у якому знайдете крамниці, ресторани, домівки всіх націй світу. Між тими всіма націями українці займають поважне місце. Українська громада у США є численна і міцна, і з нею щораз то більше числяться американські політики.

МЕНИ ВСЕ ЩЕ СНИТЬСЯ ТАБІР

Подала редакція журналу
"Пролом"

Холодом завиває, часами дрібно сипне сніг, а я сиджу при вікні та мрійливо услухуюся в шум вітру. Мрію про минулі дні, бо чомусь нудно і душно у мурах великого міста. Сню про росяні соняшні поляни серед дрімучих лісів, про невимовну красу снігових просторів у високих горах. На екрані моєї пам'яті виринають образи-спомини зворушливих або веселих картин.

Ось стійка в таборі на Соколі. День зимний, а ми маємо стійку по ватрі, яка ще тепло жевріє. Десь на обрії червоніє небо, і нам здається, що це заграва. Ми ходимо навколо табору, мезнемо немилосердно і все вертаємося до ватри, щоб погрітися хоч трішки. Вона вже погасла давно, але попіл теплий і ми ступаємо в нього черевиками і по стопах розливається приємне тепло.

Чи це вітер за вікном, чи справді я чую нашу улюблену таборову пісню "Магомед Магомед...?" Перед

очима виринає лава юначок на збірці. Дістаємо наказ — принести один коц для кожного гуртка. Вогник, ватра? Ніхто нічого не знає. Та яке ж розчарування для нас, коли нас посилають збирати паперці з нашого табору. Кілька хвилин ходимо похнюплені та невдоволені, а тоді комусь виринає спасенний "Магомед". Зразу тихенько, а потім цілий табір співає весело та бігає за паперцями. В запалі забави і роботи ми так розігналися, що вичистили свій і всі інші табори. Уже на потемки вертались ми з коцями повними папірців. Палимо їх стоячи довкруги ями на сміття, з якої бухає високий стовп вогню наче перед жертвеником поганського божка. Сипляться іскри, лунає сміх і жарти, а де-не-де уривки пісні про Магомеда.

Гасне вогонь, тиша в таборі і нагло: Алярм! Вибігаємо із шатер у повних одностроях з наплечниками. Провід переглядає наш виряд та

дає наказ віднести наплечники до шатер і вернутись. Буде гра. Маємо опустити табір, який окружить "ворожа" юнацька булава. Треба вернутись до табору, але не потрапити в руки булавних, бо це означає утрату краватки і волі. Скрадаємося, а кожний підозрілий звук страшний і кожна тінь небезпекою грозить.

Чи справді я не можу зловити віддиху? Ні, це тільки я пригадую цю прогулянку в гори не битим шляхом, а лісовою гушавиною — за компасом. Невпинно йдемо вгору і вгору, здається, що віддиху вже не стане і ноги не тримають. На щастя, терен трохи вирівнюється, але потім знов просто вгору, як по стіні, хоч це зовсім не Альпи, ні Карпати. У розпущі добуваємо останки сил і нагло виходимо на правдиву дорогу. Яка радість! Ідемо бадьоро, із піснею на устах. Пісня і звук гітар спрямовує мої думки в біле царство "Співучих лещат" у пластовий табір у Вермонті. Здається — вітер запирає віддих, а ти мчиш на лещатах у сніжну заметіль, у незнане, у безвість. Як чудово і страшно разом.

Голос мами збудив мене з моїх мрій-спогадів про минуле та тільки на хвилю, бо думка моя почала снувати рожеві плани про те, куди то я поїду на лещата цього року.

М. Л.

ПЛАСТОВА ОСЕЛЯ У КЛІВЛЕНДІ

Оселя, яку закупила пластова станція в Клівленді, Огайо, США, має дуже цікаву історію. Розташована вона в околиці, яку заселяють так звані Аміші, закупили її від фермера-Аміша.

Аміші — це дивна секта протестантів. Походять вони від колоністів, які поселились тут ще у 18-му сторіччі і які не хочуть змінити своїх старовинних звичаїв. Досьогодні вони не визнають здобутків техніки — не користуються ні автомашинами, ні тракторами, ні літаками, ні залізницями. Їздять та обробляють поле кіньми, їдять лиш те, що вродить земля. Взагалі дотримуються старих традицій. Вдягаються в дуже оригінальні, темні або чорні строї. Мушкетери, навіть маленькі хлопчики, носять на головах чорні капелюхи; багато чоловіків мають довгі бороди.

Від таких то людей купила клівлендська станція 153 акри землі, разом із хатою, стодою та різними господарськими будинками.

Стопчнь!

Будемо брати

На таборі

серпень '65

На трибуні...

дефіляда

вапра

кухня

1. ЧИЇ ЦЕ ОЧІ ?

2) ХРЕСТИКІВКА

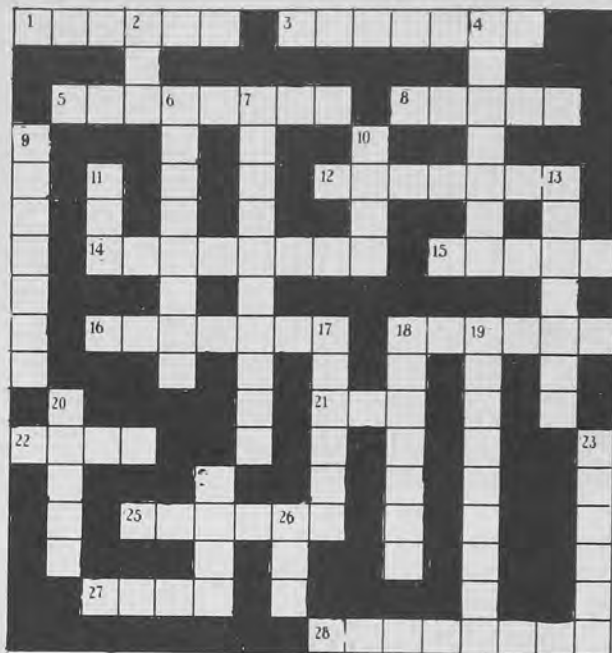
Усі слова є назвами рослин.

ПОЗЕМО: 1. Пісня на слова О. Олеся, 3. не дотикайте бо пече!, 5. убирають ним весільний коровай, 8. цвіт Матері Божої, 12. Покоти....., 14. дмухни, насіння розлетиться, 15. найгіркіша рослина (написати від кінця), 16. пахуча горродня рослина, 18. маленький купець, 21. подруга конопель, 22. «Коли настане чудний май, запахне цвіт», 25. весняна скромна цвітка, 27. «Зеленая, жовтий цвіт», 28. білі травневі дзвіночки.

ДОЗЕМО: 2. «Чорні очі як,» (перші три букви), 4. «Ой,, чом ви є сині не білі», 6.

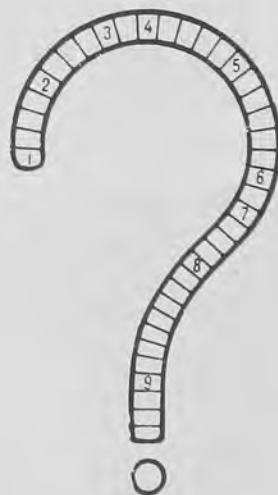
плетуть з нього вінки на Івана Купала, 7. цвітуть на весні над потоками, 9. інакше кульбаба, 10. королева цвітів, 11. «Червоні, цвіти кохання», 13. не дотиркайте бо пече, 17. «Ой у лузі червона,», 18. волокна уживають на полотно, 19. перша показується з-під снігу, 20. любить, не любить, любить,, 23. пахуча ягідка на лісових полянах, 24. дає запах до зубних паст, 26. зайчиків страва (перші три букви).

Уклав Гурток «ЛАСТІВКИ»
40 Кур. УПЮ-ок ім. княгині Ольги
Боффало, США.

3) ХТО РОЗВ'ЯЖЕ ЗАГАДКУ — ЛАНЦЮГ?

1. Не махає крильми, а літає, не птаха, а птах обганяє.
2. Не звір, не птиця,
Ніс, мов спиця;
Сам тонкий,
А голос дзвінкий;
Хто його уб'є,
Свою кров пролє.

3. Іде в горщик чорне, а з горщика червоне.
4. Маленьке, кругленьке, а з підлоги за хвіст не підіймеш.

5. По полю бродить,
Зерно молотить,
Жне-косить —
Хліба не просить.
6. Чорне сукно лізе в вікно.
7. Без рук, без ніг, на животі повзе, ще й інших везе.
8. Лежить свинка, в неї поколена спинка.
9. З бородою, а не старик,
З рогами, а не бик,
Доять, а не корова,
Лико дере, а на личаки не бере.

Загадка-ланцюг — це ланцюг слів, який побудований так, що остання буква кожного слова є першою буквою наступного слова.

ХОДАТАЇ НКЕР'ВЕОУ

із числа за листопад 1965 р.

1. А) НАЧАЛЬНИЙ ПЛАСТУН
Б) ВОВЧА ТРОПА
В) ЛІСОВА ШКОЛА
2. ... Вставляйте,
Кайдани порвіте
І вражою, злою кров'ю
Волю окропіте!
3. Хмельницький Осьмомисл
Мазепа Ігор
Коновалець Олег
Сагайдачний Ярослав
Данило Лев
Мономах Розумовський
Ольга Рурик
Байда Петлюра

ВІДЗНАЧАЮТЬ НАШИХ ПОДРУГ...

Від Станичної Старшини в Нью-Йорку одержали
II-ге ЮНАЦЬКЕ ВІДЗНАЧЕННЯ

● пл. розв. Люба Кузишин за зразкову працю на пості курінної 2-го Куреня УПЮ-ок ім. Лесі Українки в Нью-Йорку.

● пл. розв. Дарія Якимчук за зразкову працю на пості курінної 2-го куреня УПЮ-ок ім. Лесі Українки в Нью-Йорку;

● ст. пл. Надя Яворів за зразкову працю на пості курінної 18-го куреня УПЮ-ок ім. Олени Пчілки в Нью-Йорку;

● пл. розв. Люба Данилишин за зразкову працю на пості курінної 18-го куреня УПЮ-ок ім. Олени Пчілки в Нью-Йорку.

Редакція «ЮНАКА» щиро вітає всіх відзначених подруг!

УСМІХНИСЯ!

СВЯТИЙ

ОТЧЕ НИКОЛАЮ!...

З листів до св. О. Николая

★ Дуже прошу — принеси нам два електричні потяги. Мій братчик не хоче потяга, але коли я дістану, він схоче, тому дуже прошу принеси два, бо я хочу, щоб він мав так, щоб я міг мати. **Ромцьо.**

★ Я вже два дні не кусаю пальців, тому чи можу я мати коника? **Коля.**

★ Посилаю Тобі найгарнішу картку. Прошу, пришли мені найгарніший подарунок. **Славко.**

★ Прошу — принеси маленького песика для моєї мами, чорненького пудля коло двадцять інчів довгого. Це для її ліжка. Бо я маю у ліжку мого песика і мама бере його до свого ліжка. Гарненького пудля з ланцюжком і червоною кокардою в усі. Дуже дякую. На столі в кухні буде шклянka молока і тістечка. **Твій чемний Валя.**

★ Мій ведмедик загубив свої очі. Тому я прошу принести двоє бронзових очей. **Богданко.**

★ Чи можу я мати правдивого живого татка для моєї лялі? **Уляна.**

★ Моя найліпша товаришка Ліля каже, що вона не вірить у Тебе. Але вона хоче багато дарунків. Може Ти принесеш її дарунки — мені? **Христя.**

★ Як мине зима, Ти напевно нудишся. Тоді дай мені знати і я напишу Тобі листа. **Гаврилко.**

★ Ти вже довго носиш подарунки, навіть бабуня як була маленька діставала від Тебе подарунки. Чи то правда, що Ти є той самий, що приносив дарунки бабуні? **Юрчик.**

★ Хоч я казав, що я не вірю в Тебе, але чи можу я також дістати подарунок? **Андрійко.**

подав Артим

Від Станичної Старшини в Ньюарку одержали

II-ге ЮНАЦЬКЕ ВІДЗНАЧЕННЯ

● пл. розв. Софія Мартинець за пластову поставу, зразкове виконання обов'язків виховниці Гуртка УПЮ-ок «Ластівки», станичного бібліотекаря та хорунжої 20-го куреня УПЮ-ок ім. Марти Борецької в Ньюарку;

● пл. розв. Ксеня Гординська за пластову поставу, за зразкове виконання обов'язків курінної та за працю сестрички роя «Зайчики».

Відзначення вручено 20 червня ц. р. на святі з нагоди закінчення весняного періоду праці.

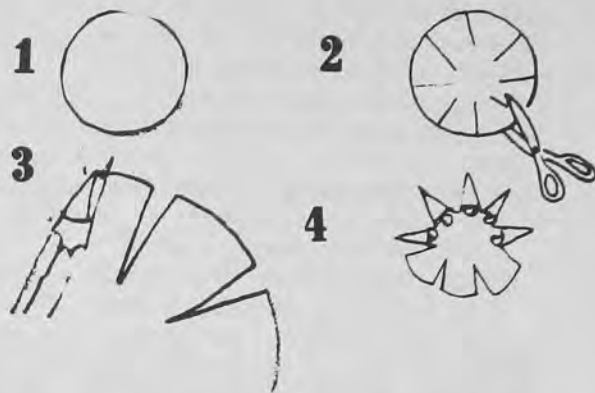
ПРИКРАСИ НА ЯЛИНКУ

Приготувала редакція журналу «Пролом»

Хочете мати цього року прибрану ялинку трохи інакше, як звичайно? Спробуйте прикрасити її не скляними кульками, але паперовими жучками. Найкраще виглядають рожеві або білі. До цього потрібний тонкий папір (бібулка), гостро струганий олівець, клей та голка з ниткою і трошки терплячки. От і все.

1. Викрайте 12 кружків з паперу при допомозі склянки, 4 інчі в промірі.

2. Згорніть три рази, щоб дістати 8 рівних частин. Розітніть ножицями, залишаючи в середині ціле колісце на один інч.

3. Тримаючи на пальцях лівої руки папір, накладіть вістря олівця на лівий ріг одного з восьми кусників та при допомозі великого пальця прикрийте олівець вистаючим кусничком паперу. Крутіть олівцем, аж закриєте його папером і він дістане форму гострої шапочки. Заклейте сам кінчик та витягніть обережно олівець.

4. Так зробіть усіх 12 кружків. Зложіть один на другий перешийте голкою, починаючи зверху, легко (бо подерете папір) зв'яжіть, залишаючи довгу нитку, щоб нею прив'язати жучка до смерекової гілки.

подала Ляся Микита

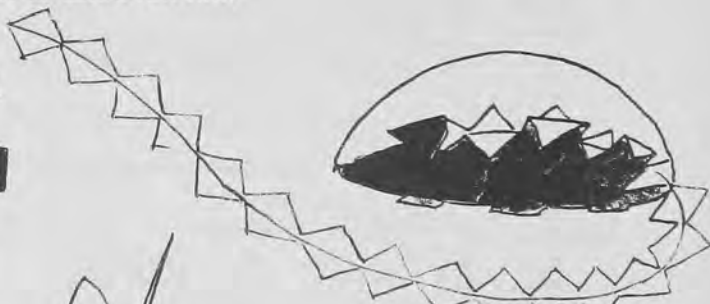
ЗОЗУЛЬКА ІЗ ШКАРАЛУПКИ

ШКАРАЛУПКУ З ЯЄЧКА
РОЗТЯТИ НА ПОЛОВИНУ

СПІД З ТЕКТУРКИ

ОБЛІПИТИ ПАПЕРОВИМИ
ЗУБЧИКАМИ

До цього потрібно:

- ціла шкаралупка з яйця (середину видути при допомозі двох дірок в кінцях яйця)
- малі ножижки, пензель
- чорна та червона темпера
- папір, клей, нитки.

Як це робити?

Розтяти шкаралупку з яйця на половину (вздовж). Зробити з половинки обрис на текстурці або на твердому папері, та дорисувати лапки. Витяти спід; протяти зубчики із

ПОМАЛЮВАТИ ЧЕРВОНОЮ
І ЧОРНОЮ ТЕМПЕРОЮ

півінчової стрічки паперу. Наклеєними зубцями прикріпити шкаралупку до споду і... зозулька майже готова.

Верх шкаралупки помалювати на червоно, а спід, латки, зубчики, носик і кілочки на чорно. Вішати ниткою пересиленою через лапки.

пл. сен. Дарія Даревич-Зельська

ЧИ ЗНДЄШ ЩО:

На протязі віків постало багато календарів; деякі з них задержалися ще по нинішній день. З важливіших це календарі: єгипетський, грецький, жидівський, китайський, перський, юліанський, григоріанський та календар маїв вже майже не вживаний.

Єгипетський календар

У старинних єгиптян мірилом часу був рік, що складався з 12 тридцятиденних місяців і 5 додаткових днів. Цей період часу відповідав більш-менш протягові часу, в якому відбувалися розливи Нілю, а саме Ніль, головна ріка Єгипту, виступав з берегів що 365 днів і 6 годин. Через кожних чотири роки розливи відбувалися на один день пізніше і тому початок року автоматично пересувався назад. У зв'язку з цим на протязі 1461 років зміни в природі, тобто пори року і розливи Нілю, відбувалися тільки 1460 разів, значить лишався зайвий рік. Щоб його усунути, єгипетські астрономи завели так званий період Сіріуса, що починався днем першого місяця в момент сходу зірки Сірія. Зайвий рік зовсім відкидали, і цей період обіймав 1460 соняшних років.

Грецький календар

Основою числення часу у греків був спочатку місячний рік, зложений з 12 місяців по 29 і 30 днів. Згодом вони установили період восьми років, в якому до другого, п'ятого і восьмого додавали по місяцеві. З огляду на те, що цей період показував різницю півтори доби, грецький астроном Ментон в 430 році перед Христом запропонував 19-річний період, в якому 12 років мало 6 по 12 місяців; а 7 по 13 місяців. Різниця становила тільки $\frac{1}{4}$ доби. У часах Арістотеля астроном Каліпп зладив період 76 років, в якому рік обіймав $365\frac{1}{4}$ днів, тобто такий сам, що і в юліанському календарі.

Жидівський календар

Жидівський рік основувався на рухові місяця довкола землі і ділився на звичайний і високосний. Звичайний рік має 12 місяців, а високосний 13. Днів у місяці є 29 і 30. Від греків прийняли жиди ментонський, 19-літній період. Початком доби жиди вважають захід сонця. Уживаний тепер у жидів календар походить з XI століття по Христі і склав його рабін Гілель Ганасі.

Перський і китайський календарі

Перський календар подібний був до єгипетського. Рік складався спершу з 365 днів. Крім цього, додавали по 5 днів до кожного року. В XI столітті перський календар змінили і від того часу що чотири роки почали додавати по одному дневі. Потім це робили що п'ять років.

Основою китайського календаря є місяць і соняшний рік при 19-річному періоді, в якому сім років має по 13 місяців, а решта по 12. Місяць починається повнею; доба ділиться на 12 годин.

Календар маїв

Американський континент теж видав свій календар і, як показують найновіші наукові дослідження, був це один з найдокладніших у тих часах, а ще й тепер мало що відбігав би від соняшного року. Це календар маїв, народу, що жив у Середній Америці (Юкатан у Мехіко, Британський Гондурас і т. д.). Їхній рік мав 365 днів, високосних років не було. Поділений він на 18 місяців по 20 днів, наприкінці приходили додаткові 5 днів. Дні в місяці рахувалися не від 1 до 20, а від 0 до 19.

Подібний календар народу ацтеків у Мехіко та інків у Перу стояв нижче щодо своєї докладності.

(за «Новим Шляхом»)

НАШЕ ЛИСТУВАННЯ

● "Юнак" мені дуже подобається. Він дуже цікаво редагований. Пл. уч. **Юрій Аронець, Едмонтон, Канада.**

● "...Доцінюючи корисну працю у зв'язку з виданням журналу "Юнак", як теж його цікавий зміст і точну появу, Старшина Пластової Станції в Клівленді хоче в міру своїх скромних фінансових засобів (ми щойно набули пластову оселю "Писаний Камінь" коштом 40.000 дол.) причинитися чимось до підтримки Вашого корисного діла. Тому пересилаємо \$25.00 на пресфонд "Юнака"... Пл. сен. **Р. Полатайко, станичний, пл. сен. М. Кавка, скарбник, пл. сен. Д. Мельник, господарський діловод, Клівленд, США.**

● "У відповідь на Ваше письмо в справі оголошення кредитової кооперативи "Українська Народня Каса в Монреалі" у пластовому журналі "Юнак" мило мені повідомити Вас, що наша управа рішила поміщувати в Вашому журналі платне оголошення упродовж одного року... Бажаючи Вам багато успіхів у Вашій цінній і напевно дуже мозольній праці та висловлюючи Вашій редакційній колегії признання за редагування журналу, його такий цікавий зміст і мистецьке оформлення, остаюсь з правдивою пошаною — **проф. Роман Брикович, Монреал, Канада.**

Від адміністрації

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД "ЮНАКА"

Старшина Пластової Станиці в Клівленді	25.00
Ст. пл. Галина і пл. розв. А. Сагаті, Філядельфія	15.00
Пл. сен. Ростислав Ратич, Едісон, США	10.00
Гурток УПЮ-ок "Фіялки" і Рій УПН-ок "Жайворонки", Ст. Кетеринс, Канада	10.00
Пл. юнак Ігор Маркович, Дітройт	10.00
Ст. пл. Зенон Онуфрик, Морріс Плейнс, США	10.00
Ст. пл. Павло Ройко, Торонто	8.50
Ст. пл. Дарія Ратич, Філядельфія	5.00
Ст. пл. Володимир Бутенко, Джеймсвил, США	5.00
Ст. пл. Григорій Костинюк, Саннвейл, США	5.00
Оля Михалевич, Ст. Пол, США	5.00
Пл. сен. Михайло Будник, Філядельфія	4.00
Христя Баранська, Йонкерс, США	4.00
Марія Кузич, Чикаго	3.00
Омелян Ключник, Чикаго	2.00
Пл. юн. Зеня Дідошак, Рочестер	1.00
Пл. юн. Іван Нагорний, Клівленд	1.00
Пл. юн. Ярослав Панас, Клівленд	1.00
Пл. юн. Володимир Стебельський, Нью-Йорк	1.00
Ст. пл. Роман Терлецький, Дітройт	1.00
Пл. юн. Олег Ізю, Едмонтон	1.00
Пл. юн. Анна Грабовенська, Ст. Кетеринс, Канада	1.00
Пл. юн. Віра Янович, Едамс, США	1.00
Пл. юн. Юрій Аронець, Едмонтон	1.00

Разом у цьому списку **\$131.50**

Друзі і Подруги! Пресфонд призначений на дальшу розбудову Вашого "Юнака". Тому кожний і кожна з Вас, кожний юнацький гурток і кожний юнацький курінь повинні **принаймні раз у рік** переслати до нашої адміністрації **пожертву на пресфонд свого журналу**. Хто з Вас у цьому році не переслав ще досі своєї пожертви на пресфонд "Юнака", хай зробить це ще сьогодні! — Хто черговий?!

**Чи Ви вже
вирівняли
передплату?**

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. ВОЛОДИМИРА НОСИКА
з Вінніпегу
складають 5.00 дол. на пресфонд "Юнака"
УЛЯНА і ЮРІЙ ДИЧКИ
Торонто

ЯКЩО ВИ ПОДОРОЖУЄТЕ у Канаді чи поза Канадою

- літаком
- кораблем
- поїздом
- автобусом

зверніться до нашого бюро, а ми Вас радо й фахово по-
лагодимо. У нас **платите**
тільки нормальну ціну за
подорожній квиток, а все
інше

ПОЛАГОДЖУЄМО БЕЗПЛАТНО.

Виробляємо **візи й паспорт**и для всіх країв включ-
но з Україною. Полагоджуємо **спровадження сво-**
яків до Канади.

Українське подорожнє бюро
Маркіяна Когута і Дарії Залозецької

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ont.
Telephone: 535-2135 & 535-2136

Увага! Увага!

«Юнака» треба не лише **передплачувати**, але й
докладно **читати**, до нього **дописувати**, **приєдну-**
вати йому передплатників і збирати пожертви
на його **пресфонд**.

ХТО ЗМІНЯЄ АДРЕСУ

хай зараз повідомить про це адміністрацію "Юнака",
подаючи свою давню й нову адресу.

Замість квітів на могилу незабутньої молодії
пластунки

пл. уч. ІРИНИ БОСОВЕЦЬ
складаю 5.00 дол. на пресфонд "Юнака",

ОЛЯ МИХАЛЕВИЧ
Ст. Пол, Мінн., США.

Замість квітів на могилу улюбленої юначки
з 2-го куреня УПЮ-ок ім. ки. Ольги в Вінніпезі
пл. уч. ІРИНИ БОСОВЕЦЬ

складають 5.00 дол. на пресфонд "Юнака"
колишні впорядники Дорогої Покійної

Марта КОРБУТЯК, Вінніпег
Уляна ДИЧОК, Торонто

Друкарня-переплетня КІЇВ

KIEV PRINTERS LTD.
686 RICHMOND ST. W.
TORONTO, ONTARIO

виконує
всі
друкарські
і переплетнічі
роботи

- ОДНО І БІЛЬШЕКОЛЬОРОВІ
- НА АВТОМАТИЧНИХ МАШИНАХ
- ЛІТОГРАФІЧНІ РОБОТИ (ОФСЕТ)

27 РОДІВ СМАЧНОГО ХЛІБА

а крім того
РІЗНОРОДНІ КАЛАЧІ І БУЛОЧКИ
випікає щоденно для Вас і Вашої родини відома
в Торонті й Онтаріо пекарня

2-20 Fraser Ave. Toronto, Ont.
Phone: LE 6-1196

Нормально банки платять за ощадності
3 відсотки. За Ваші ощадності НА СПЕ-
ЦІАЛЬНОМУ ЮНАЦЬКОМУ КОНТІ в на-
шій кредитівці одержите: **5½ %**

ЩАДІТЬ МІСЯЧНО
по 5.00 доларів
а після 5 років одержите

343.00 дол.

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ
в українській кредитівці

"БУДУЧНІСТЬ"

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В ТОРОНТО
140 Bathurst St. Toronto 2B, Ont.

Українська пекарня

The Future Bakery

якої власниками є

АННА і пл. сен. РОМАН ВЖЕСНЕВСЬКІ

випікає

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ
і всі інші печива

735 Queen St. W. Toronto, Ont.

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пла-
стуна та кожної доброї пластунки.

ПЛАТУНИ І ПЛАТУНКИ

Складайте Ваші ощадності в найбільшій
і найстаршій в Торонті Кредитівці

Українська Кредитова Співка

297 COLLEGE ST. — TORONTO 2B, ONT.

КУПУЙТЕ

ФАРБИ ДО МАЛЮВАННЯ ДОМІВ

★ порцеляну та скляні вироби ★ кухонний по-
суд ★ ремісничі знаряддя ★ всі залізні това-
рі в українській крамниці ПЕТРА ГОЛОВАТОГО
(При перехресті вулиць Дандес і Дафферин)

FEDERAL HARDWARE

1475 Dundas St. W. Tel.: 536-3826

Пластун Ти, юнак?
ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!
Щадити щоденно учись!
Як будеш студент,
Той далар, той цент
Тобі допоможе колись
Здобути знання, прожиток, ім'я!

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2351 West Chicago Ave. — Chicago 22, Ill.

Увага! Увага!

«Юнака» треба не лише передплачувати, але й
докладно читати, до нього дописувати, приєдну-
вати йому передплатників і збирати пожертви
на його пресфонд.

Чи Ви вже вирівняли передплату?

СИ́НІЧКА

СО́ЛОВЕЙКО

ЛА́СТІВКА

ПІДСНІ́ЖНИК

БА́РВІНОК

ФІЯ́ЛКА

В Пластовій кооперативі

ПЛАЙ

PLY CO-OP LTD., 768 Queen St. W., Toronto 3, Ont.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПЛАСТОВІ ВІДЗНАКИ

СТРИБА́ТИК

О́ЛЕНЬ

О́ЛЕНЬ

- новацьких роїв і гнізд
- юнацьких гуртків і куренів
- новацьких і юнацьких проб
- нов. і юн. іспитів уміlostей

У цьому оголошенні поміщені зразки відзнак новацьких роїв і юнацьких гуртків, які продаємо по 50 центів за штуку. Маємо постійно на складі 40 різних родів таких відзнак і можемо їх кожночасно вислати. Виготовляємо також відзнаки на замовлення.

КЛЯ́ВКО-СТРІ́ЛА

КЛЯ́ВКО-ОТРО́К

КУПУЙТЕ В НАС ТАКОЖ:

★ всякі інші пластові відзнаки ★ усі частини пластових одностроїв ★ таборовий виряд ★ спортове приладдя ★ усі пластові видання, а зокрема обов'язковий для пластового юнацтва посібник, автором якого є основник Пласту д-р Олександр Тисовський (Дрот)

КО́ТУР

СО́КІЛ

Життя в Пласті

544 сторін • багато ілюстрацій • ціна 6.50 дол.

- * КУПУЙТЕ В ПЛАСТОВІЙ КООПЕРАТИВІ «ПЛАЙ»
- * ЧИСТИЙ ПРИБУТОК КООПЕРАТИВИ «ПЛАЙ» ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ВИХОВНІ ЦІЛІ ПЛАСТУ!

МИСЛИ́ВЕць

ЛЕОПА́РД

КОБРА

ОРЕ́Л

ЛА́ЗУДЬКА

БДЖІ́ЛКА

ТАРПА́Н

Чи Ви вже вирівняли передплату?